

REMISSYTTRANDE

Ert Dnr: M2015/1539/S

Vårt Dnr: 2015_019

2015-10-12

Miljö- och energidepartementet

Betänkandet Vägar till ett effektivare miljöarbete (SOU 2005:43)

Innovations- och Kemiindustrierna i Sverige (IKEM) är en bransch- och arbetsgivarorganisation som företräder företag som arbetar med kemi i vid bemärkelse, både som tillverkare, distributörer och som användare.

IKEM har för remissyttrande fått ovan nämnda betänkande. Vi har följande synpunkter.

Inledning

IKEM vill inledningsvis uttrycka vår betänksamhet över texten i remissmissivet. Där står visserligen att regeringen önskar få synpunkter på förslagen i betänkandet, men det anmärkningsvärda är menar vi vilka förslag regeringen lyfter fram som särskilt intressanta att få synpunkter på. Vi kan hålla med om att miljömålen i myndighetsstyrningen, vattenförvaltningen och miljöforskningens tillgänglighet alla är viktiga områden, men det allra viktigaste och mest påfallande i betänkandet nämns inte i missivet. Att det finns brister i regeringens styrning av miljömyndigheterna och omfattande problem avseende effektiviteten i myndigheternas arbete med tillstånd, tillsyn och tillsynsvägledning förbigås. Vi finner detta oroande och märkligt. Vi utgår trots det ifrån att regeringen tar dessa frågor på största allvar.

IKEM:s viktigaste synpunkter

- Betänkandets problembeskrivning stämmer väl med våra erfarenheter. Precis så som beskrivs finns idag stora brister i effektivitet, enhetlighet, rättssäkerhet och konkurrensneutralitet i tillståndsgivning och tillsyn. Arbetet med att åtgärda identifierade problem måste prioriteras.
- Vi är positiva till att en ny myndighet "Miljöinspektionen" skapas. Framförallt menar vi att kompetens, samordning och effektivitet vid hanteringen av ärenden måste förbättras.
- Frågor om godkännande av bekämpningsmedel måste flyttas från Kemikalieinspektionen.

Några av förslagen i betänkandet

11.2 Om uppföljning, utvärdering och resultatredovisning inom miljömålssystemet

Utredningen föreslår att Naturvårdsverkets uppgift att vart fjärde år redovisa en fördjupad utvärdering av resultaten i förhållande till generationsmålet och miljö kvalitetsmålen utgår ur Naturvårdsverkets instruktion. Vidare föreslås att Formas får i uppgift att regelbundet genomföra och till regeringen redovisa resultatet av en samhällsövergripande utvärdering av effekterna av miljöarbetet för att nå generationsmålet och miljö kvalitetsmålen.

IKEM har inget att erinra mot förslagen. Vi håller med om att effekterna av miljöarbetet och resultaten i miljömålssystemet bör utvärderas på ett annat sätt än så som det sker idag. IKEM instämmer således med utredningen i deras bedömning att det är ett problem att det inte sker någon oberoende och samhällsövergripande utvärdering av miljömålssystemets resultat.

11.4 En ny myndighet för tillståndsgivning, tillsyn och tillsynsvägledning

Utredningen föreslår att en ny myndighet inrättas med huvuduppgift att bevilja tillstånd enligt kapitlen 9, 11, 13–15 i miljöbalken. Myndigheten ska också bedriva tillsyn inom dessa områden samt svara för tillsynsvägledning.

IKEM tillstyrker förslaget. Argumenten för att det behövs en förändring beskrivs väl i betänkandet. Våra erfarenheter och många kontakter med våra medlemsföretag bekräftar också den problembild som beskrivs. Det är inte alls effektivt idag och kompetensen är ofta otillräcklig. Det brister också då det gäller enhetlighet, rättssäkerhet och konkurrensneutralitet i såväl tillståndsgivning som vid tillsyn. Detta är varken bra företagen och deras möjligheter att utvecklas eller för miljöskyddsarbetet.

Vi ställer oss således positiva till att som utredningen föreslår flytta ansvaret från Naturvårdsverket, Havs- och vattenmyndigheten, Kemikalieinspektionen och länsstyrelserna till den nya myndigheten. Vi förstår till fullo att frågan behöver beredas ytterligare. Vi menar dock att det är av mycket stor vikt att samla kompetensen för tillstånds- och tillsynsfrågor enligt kapitlen 9, 11, 13–15 i miljöbalken på en myndighet med helhetssyn på miljöfrågorna och som bättre än idag förstår industrier och andra företags verklighet och behovet av ha en effektiv ärendehantering.

Vidare tillstyrker vi förslaget att möjligheterna för Naturvårdsverket, Havs- och vattenmyndigheten, Kammarkollegiet, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap och länsstyrelserna att föra talan i tillståndsprövningar för att tillvarata miljöintressen och andra allmänna intressen upphör. Vi menar att staten ska tala med en samlad röst i processen och att detta därtill ska göras så tidigt som möjligt. På det sättet skulle tillståndsprocessen kunna effektiviseras och snabbas upp åtskilligt. Med en sakkunnig och kompetent myndighet finns heller inga risker att detta går ut över miljöskyddet, snarare tvärtom. Med effektivare processer kommer miljöförbättrande åtgärder med mindre miljöbelastning samt produktionen av miljönyttigare produkter snabbare till stånd.

När det gäller tillsyn håller IKEM med utredningen det endast ska utövas tillsyn i betydelsen kontroll av regelefterlevnad. Det ska inte finnas några andra uppgifter kopplade till tillsynen. Så som beskrivs i betänkandet ska verksamheten på myndigheten styras av lag och innebära oberoende och opartisk myndighetsutövning.

Vad gäller att pröva frågor om godkännande av bekämpningsmedel innebär utredningens förslag att dessa flyttas från Kemikalieinspektionen till den nya myndigheten. IKEM tillstyrker det förslaget.

Kemikalieinspektionen har under flera år haft och har fortfarande, trots att problemet med tydlighet påtalats, helt orimligt långa handläggningstider för att hantera godkännanden av bekämpningsmedel. Detta ställer till stora problem och får allvarliga konsekvenser för såväl växtskyddsföretag som för användare. Det är också tydligt att Kemikalieinspektionen inte fullgör sina uppgifter enligt miljöbalken då man ständigt bryter mot de lagstadgade tidsfrister som finns reglerade. IKEM menar att detta är allvarligt och att uppgiften att pröva frågor om godkännande av bekämpningsmedel måste ske på en annan myndighet.

11.5 Vattenförvaltning av kvaliteten på vattenmiljön

Utredningen föreslår att Vattenmyndigheterna avvecklas och att deras verksamhet flyttas till Havs- och vattenmyndigheten.

IKEM har inget att erinra mot förslaget. Viktigt är dock menar vi att det råd som utredningen föreslås ska inrättas vid Havs- och vattenmyndigheten förutom att bestå av företrädare för de myndigheter som kan förväntas bli berörda av åtgärdsprogrammen också består av företrädare för näringslivet. Detta på motsvarande sätt som nuvarande vattendelegationer på de fem Vattenmyndigheterna.

IKEM

Mikael Möller
Näringspolitisk chef